

Kurucu Meclis S. S A Y I S I : 21

Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - Import Bank ile Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında imzalanan 15 milyon dolârlık İstikraz Anlaşmasının tasdikine dair kanun tasarısı ve Kurucu Meclis Dışişleri Komisyonu raporu (1/41)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1373/325

30.1.1961

Kurucu Meclis Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Kurucu Meclise arzı Bakanlar Kurulunca 28.1.1961 tarihinde kararlaştırılan «Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - Import Bank ile Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında imzalanan 15 milyon dolârlık İstikraz Anlaşmasının tasdikine dair kanun tasarısı» gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan

Org.

Cemal Gürsel

GEREKÇE

Geçen yıl zarfında Amerikan malî müesseselerinden Export - Import Bank ve Kalkınma İbraz Fonundan temin olunan kredilerin istimali hususunda Hükümetimizce uygun görülen projeler adları geçen teşekküllere intikal ettirilmişti.

Export - Import Bank'a tevdi edilmiş olan projelerimizden Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğüne aidolan Karabükte kâin Demir ve Çelik tesisleri ve Divriği'deki demir madenlerinin tevsiine mütedair proje, adı geçen banka tarafından tasvibolunarak bu projenin dış finansmanını karşılamak üzere, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğüne 15 milyon dolâr ikrazı kararlaştırılmış ve bu maksatla mezkûr banka idaresiyle Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü arasında 27 Eylül 1960 tarihinde bir mukavele akdedilmişti.

Mezkûr Anlaşmayla açılan kredi, 15 Haziran 1963 tarihinde başlamak suretiyle, birbirini takibeden altışar aylık 23 müsavi taksitte ödenecektir.

Fiilî gün üzerinden ve bononun tesviye edilmemiş bakiyesinden her sene % 5,75 nispetinde faiz hesaplanacak, bu faiz her senenin 15 Haziran ve 15 Aralık tarihlerinde ödenecektir. Gerek resûlmal ve gerekse faiz Amerika Birleşik Devletlerinin kanuni parası ile tediye edilecektir.

Export - Import Bankasından temin edilen 15 000 000 dolârlık kredi ile Karabük'te yapılması tasarlanan tesisler:

1. Divriği Demir madenlerinin tevsiatı:

Halen montajı yapılmakta olan üçüncü yüksek fırının 1961 yılında ikmali ile Karabük'ün pik istihsalı senelik 240 000 tondan 600 000 tonun üzerine çıkacak ve buna muvazi olarak da demir cevheri ihtiyacı senelik 550 000 tondan 1 100 000 tona çıkarılacaktır. Artan bu cevher ihtiyacını karşılamak üzere Divriği Demir Madenlerinin tevsiî gerekmektedir. Tevsiatı esas itibariyle istihsal ve demiryoluna kadar nakil imkânlarının artırılması ve muhtelif maden makinalarının temini şeklidir.

2. Pik ve Çelik parça dökümhaneleri :

Halen Karabük'te senelik istihsalı 5 000 ton olan bir pik dökümhanesi ve çelikhane sahası içine kurulmuş olup senelik istihsalı 500 ton civarında olan bir çelik parça dökümhanesi mevcuttur. Pik dökümhanesinde işletmelerimizin yedek parçaları ile çelikhanenin ihtiyacı olan ingot kalıpları ve plâkaları dökülmektedir. Çelik dökümhanesinde ise haddehanenin ihtiyacı olan merdanelerle yine işletmelerimize ait yedek parçalar dökülmektedir.

Tevziatla beraber gerek pik ve gerekse çelikten mamul yedek parça ihtiyacımızın artacağı tabiidir. Ayrıca tevsiattan sonra çelikhanenin ingot kalıbı ve plâkası ihtiyacı 15 000 tonun üzerine çıkacaktır.

Halen yer ve tesisat kıfayetsizliği dolayısıyla ancak bir kısmını dökülebildiğimiz ve büyük bir kısmını ithal ettiğimiz merdeyeni yapılacak dökümhanelerde dökülmesi plânlaştırılmıştır.

Çelikhane tevsiatının tamamlanabilmesi için mevcut çelik parça dökümhanesinin kaldırılması gerekmektedir.

Kurulacak olan pik dökümhanesinin senelik kapasitesi 35 000 ton çelik dökümhanesinin ise senelik kapasitesi 7 000 ton olacaktır.

3. Haddehane ve çelikhane için gereken teknolojik su tesislerinin yapılması :

Tevsiatının % 60 tan fazlası tamamlanmış olan çelikhanenin su ihtiyacı 1 400 m³/dakikadır. Halen çalışmakta olan ve kurulacak olan haddehane tesislerinin su ihtiyacı ise 4 500 m³/dakikadır.

Mevcut su tesisatı yukarda bahsedilen su ihtiyacının miktar itibariyle ancak yarısını karşılayabilecek bir durumda olduğu gibi sistem olarak da demode bir durumdadır. Şöyle ki, halen çelikhanede ve haddehanede kullanılan sular fabrika kenarından geçen dereden alınmakta ve yine dereye veya fabrika içindeki havuza iade edilmektedir. Bu durum fezeyan aylarında işletmeyi çok müşkül durumlara sokmakta ve çamurlu gelen suların boruları tıkaması ile yanan tesisler her sene işletmeyi büyük zararlara uğratmaktadır.

Kurulacak olan tesislerle sular temizlenip devridaim yaptırılacak ve enerji imkânlarında 14 dakikalık bir rezerv temin edilecektir.

4. Haddehanenin noksan teçhizatının tamamlanması :

Karabük'te mevcut ve kurulacak olan haddehane tesisleri kısaca şunlardır :

28" lik blok ve profil haddeleri	: Mevcut
16" lik ve (2" lik) ince profil haddeleri	: Mevcut
34" lik blok haddesi	: 1959 tarihinde işletmeye açıldı.
28" lik profil haddeleri	: Montaj halinde
Kontinü band profil ve çubuk haddeleri	: Montaj halinde

Yukarda zikredilen haddehaneler manzumesi birbirine bağlı üniteler olup hepsi beraber çalıştığı zaman 600 000 ton külçe çeliği işleyebilecektir. Ancak, bu haddehanelerin 600 000 tonu işleyebilmesi için noksan olan bazı rejimlerin tamamlanması gerekmektedir. Noksan olan kısımların başlıcaları şunlardır :

a) Ingot sıyırma holü ve vinci :

Mevcut sıyırma holü ve vinci 400 000 ton için düşünülmüş olup 600 000 ton külçe çeliğin sıyırılması için ilâve bir tesisata ihtiyaç vardır.

b) Üçüncü tav çukurlarının ikmali :

600 000 ton çeliğin tavlanabilmesi için tuğla aksanı ikmal edilmiş fakat mekanik aksamı noksan olan üçüncü tav çukurlarının ikmali gerekmektedir.

c) Doğrultma makinaları :

600 000 tonluk istihsalde imal edilecek olan profillerin doğrultulabilmesi için en az iki adet doğrultma makinasına ihtiyaç vardır.

d) Yeni 28" lik haddeden kontinü haddehaneye kütük nakil tesisatı :

28" lik haddelerde imal edilen kütükleri hammadde olarak kullanacak olan kontinü haddehaneye bu kütüklerin geçmesi gerekmektedir. Bu geçmeyi temin için iki haddehane arasına bir konveyör konulması lâzımdır.

e) Yeni 28" lik haddeler için gerekli makas ve testereler :

Yeni 28" lik haddeleri rantable ve devamlı çalışmalarını temin için bu haddehaneye bir soğuk testere ve bir soğuk makas konulması gerekmektedir.

f) Stok sahası vinçleri :

600 000 ton istihsalde halen mamul âmbarda mevcudolan vinçler kifayet etmeyeceği için bu sahanın yeniden iki vinçle takviyesi gerekmektedir.

g) Hidrolik akümülatör :

Yeni 28" lik haddelerin rantable bir şekilde işliyebilmesi için mevcut hidrolik akümülatörlerin tevsiî gerekmektedir.

5. Çelik konstrüksiyon atelyesi :

Karabük Demir ve Çelik İşletmelerinin tevsiyatında memlekette imali mümkün olan her türlü aksam yerli olarak imal edilmiş ve böylece dışarıya giden döviz asgaride tutulmuştur. Bu meydana tevsiat için lüzumlu olan çelik konstrüksiyon elde mevcut imkânlar dâhilinde ve muvakkat tesislerde Karabük'te imal edilmiştir.

Memlekette kurulmasına başlanan ve kurulacak olan tesislerin bilhassa fabrika, köprü, kazan v. s. gibi çelik aksamın memleket dâhilinde imali ile büyük bir döviz tasarruf edilecektir. Karabük'te kurulması tasarlanan çelik konstrüksiyon atelyesi bu gayeye hizmet için yapılacaktır. Kurulacak çelik konstrüksiyon atelyesinin senelik kapasitesi 15 000 ton olacaktır.

Bu anlaşma gereğince yapılan avanslar dolayısıyla Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğünün Export - Import Bank'a karşı olan borcunun resülmal ve faizlerinin vâdelerinde ödeneceği, 7280 sayılı Kanunla bahsedilen salâhiyete istinaden, Anlaşma Hükümetimiz namına da imzalanmak suretiyle temin edilmiştir. İlişik bulunan mezkûr Anlaşma teşriî organın tasdikine arz olunur.

Dışışleri Komisyonu raporu

*T. C.
Kurucu Meclis
Dışışleri Komisyonu
Esas No: 1/41
Karar Uo: 6*

10 . 3 . 1961

Yüksek Başkanlığa

Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - İmport Bank ile Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü arasında imzalanan 15 milyon dolârlık İstikraz Anlaşmasının tasdikine dair olan kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Gerekçede serd edilen hususlar, komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak tasarı aynen kabul edilmiştir.

Kurucu Meclis Genel Kuruluna arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

**Kurucu Meclis Dışışleri
Komisyonu Başkanı**
Hatiboğlu Şevket Raşit

Başkanvekili
Yurdakuler Muzaffer

Sözcü
Hocaoğlu A. Sırrı

Kâtip
Dizdaroğlu Vahap

Üye
Barlas Cemil Sait

Üye
Ecevit Bülent

Üye
Egeli Yusuf Âdil

Üye
Söz hakkım mahfuzdur.
Eroğlu Hamza

Üye
Kaplan Kadri

Üye
Turhan Vahit

Üye
Türkoğlu Kemal

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - İmport Bank ile Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü arasında imzalanan 15 milyon dolârlık İstikraz Anlaşmasının tasdikine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - İmport Bank ile Hükümetimiz ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü arasında 27 Eylül 1960 tarihinde imzalanan 15 milyon dolârlık İstikraz Anlaşması kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28.1.1961

Devlet Başkanı ve Başbakan <i>C. Gürsel</i>	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Devlet Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>N. Zeytinoglu</i>
Adalet Bakanı <i>E. Tüzemen</i>	Millî Savunma Bakanı <i>M. Alankuş</i>
İçişleri Bakanı <i>M. İ. Kızıloğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>S. Sarper</i>
Maliye Bakanı <i>K. Kurdaş</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>T. Feyzioğlu</i>
Bayındırlık Bakanı <i>M. Gökdoğan</i>	Ticaret Bakanı <i>M. Baydur</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>R. Üner</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>F. Aşkın</i>
Tarım Bakanı <i>O. Tosun</i>	Ulaştırma Bakanı <i>O. Mersinli</i>
Çalışma Bakanı <i>A. Tahtakılıç</i>	Sanayi Bakanı <i>Ş. Kocatopçu</i>
Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı <i>C. Baban</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>F. Yavuz</i>

MUKAVELE

Bir taraftan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve onun bir teşekkülü olan Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü ile diğer taraftan Amerika Birleşik Devletlerinin bir teşekkülü olan Export - Import Bank of Washington arasında, aşağıda yazılı şartlarla, 27 Eylül 1960 tarihinde, bu mukavele akdedilmiştir. Mukavelede Türkiye Cumhuriyeti Türkiye, Demir ve Çelik İşletmeleri İşletmeler, Export - Import Bank of Washington'da Eximbank diye ifade edilmiştir.

Eximbank'ın, mukavelede Proje Kredileri diye ifade edilecek, münferit kredi tahsislerinden finanse edilmeye müstahak görerek tasvibettiği Türkiye tarafından teklif olunmuş muayyen ve teferuatlı plânlar, etüdler ve maliyet tahminlerine müsteniden Türkiye'nin iktisadi gelişmesinde ehemmiyeti birinci derece olan resmî ve hususi sektör projelerinin tahakuku için Türkiye'ye yardım etmek üzere, 12 Eylül 1958 tarihli Anlaşma mucibince, otuz yedi milyon beş yüz bin doları (\$ 37 500 000) aşmamak kaydı ile, Türkiye lehine bir kredi serisi açmayı Eximbank kabul etmiştir.

Türkiye'de, Karabük'te kâin demir ve çelik tesisleri ve Divriği'deki demir madenleri tevsiat programı mucibince, İşletmelerin ihtiyacı bulunduğu makina, teçhizat ve teknik hizmetlerin Amerika'da tedarik ve Türkiye'ye ihracının finansmanında İşletmelere yardım olmak üzere, yukarda zikredildiği şekilde, on beş milyon dolar (\$15 000 000) miktarda bir proje kredisi küşadını Türkiye Eximbank'tan talebetmiştir.

Türkiye, talebedilen Proje Kredisi dolayısıyla tahassul edecek İşletmeler borcunun ve bu borcu müeyyit bona veya bonolar resülmal ve faizinin vâdelerinde ödeneceğini mübeyyin kayıtsız ve şartsız teminat vermeyi teklif etmiştir.

Böyle bir kredi serisinin tesisi Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye arasında ihracat ve ithalatı ve emtia mübadelesini kolaylaştıracağından, zikrolunan sebeplere ve bu mukavelede derpiş olunan karşılıklı taahhütlere istinaden taraflar aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır.

Madde — I.

Açılacak kredi

Türkiye'de, Karabük'te kâin demir ve çelik fabrikaları ile, Divriği'deki demir cevheri madeninin bu mukavelede proje diye ifade olunacak tevsiat programı için İşletmelerin lüzum göreceği ve Eximbank'ın tasvibeyliyeceği makina, teçhizat ve teknik hizmetlerin Amerika Birleşik Devletlerinde tedarikinin ve Türkiye'ye ihracının finansmanı hususunda İşletmelere yardım için Eximbank doğrudan doğruya veya bir veya mütaaddit Amerika Ticari bankaları vasıtasıyla, bu mukavelede zikrolunan kayıt ve şartlarla, zaman zaman avans ita etmek üzere İşletmeler lehine, mecmuu on beş milyon doları (\$ 15 000 000) aşmamak kaydı ile, bir kredi küşadını Eximbank kabul eder. Bu kredi serisi, Eximbank ile Türkiye arasında münakit yukarda zikri geçen 12 Eylül 1958 tarihli mukavelede derpiş olunan münferit kredi tahsisatını teşkil eder.

Madde — II.

Borcun ödenmesi - Bonolar

Bu mukavelede zikrolunan bilûmun avansların toplamını; miktarları aşağıda tesbit olunan taksitlerle, Eximbank'a tesviye etmeyi ve henüz iade olunmamış resülmal bakiyesi için de 365 gün faktör esasına göre, fiilî gün adedi üzerinden, senede yüzde beş ve üç çeyrek (5 3/4 %) faiz ödemeyi İşletmeler kabul ve taahhüdeder. Faiz vâdesi her senenin 15 Haziran ve 15 Aralık tarihlerinde hülûl eder ve ödenir. Gerek resülmal, gerekse faiz ödemeleri Amerika Birleşik Devletleri kanuni parasiyle yapılacaktır. 15 Haziran 1963 tarihinde başlamak üzere, avansların toplamı altı aylık taksitlerle ödenecek ve her bir taksit on beş milyon doların (\$ 15 000 000) takriben yirmi üçte birini (1/23) teşkil edecektir. Ancak, son taksit, avans yekûnunu kapatmak üzere daha az bir paraya lüzum gösteriyorsa, o miktarda ödenir. Mânafigh, Türkiye, işbu II. maddede mezkûr bo-

no tebdiline ait tercih hakkını istimal eylediği takdirde, avansların mecmuu, 15 Haziran 1963 tarihinde başlamak üzere, birbirini takibeden yirmi üç (23) müsavi altışar aylık taksitler halinde ödenecektir.

İşbu mukavelede derpiş olunan kredinin kullanılmasından evvel ve bir kullanma şartı olarak, İşletmelerin Eximbank'a karşı mevzuubahis avanslardan dolayı tahaddüs edecek mükellefiyetine bir delil olmak üzere, İşletmeler resülmali teşkil eden on beş milyon dolârlık (\$ 15 000 000) ciro edilebilir, bonosunu ısdar ve Eximbank'a tevdi edecektir; mamafih, bu bononun, ancak karşılığında verilen avansların mecmuu ve bu avansların faiz tutarı kadar muteber ve kabili enfaz olması mukarrer bulunmaktadır. Bono, Türkiye'nin kayıtsız ve şartsız garantisini havi olacak ve resülmal ve faizinin bono şartlarına uygun olarak ödeneceği hususunda Türkiye'nin tam hüsnüniyet ve itibarını tazammun edecektir.

Bononun resülmali, 15 Haziran 1963 te başlamak üzere, birbirini takibeden altışar aylık yirmi üç (23) takriben müsavi taksitlerle ödenecektir. Bononun tesviye edilmemiş bulunan resülmal bakiyesi 365 gün faktörüne göre, fiili gün adedi üzerinden, senede yüzde beş ve üç çeyrek (5. 3/4 %) faize tâbi olacak ve faiz her senenin 15 Haziran ve 15 Aralık tarihlerinde tahakkuk ettirilecek ve ödenecektir. Bono, tarihinden itibaren faize tâbi olacağını nâtik bulunacak, fakat kredi serisi altında yapılacak avansların tarihleri ayrı ayrı nazarı itibara alınmak suretiyle tashihat yapılarak faiz tahakkuk ettirilecek ve ödenecektir.

Bono ihracındaki tarihi taşıyacak, gerek resülmali, gerekse faizi Eximbank emrine veya onun tâyin edeceği nam veya namlara Amerika Birleşik Devletleri kanuni parasiyle ve Eximbank tarafından tasvibolunacak Amerika Birleşik Devletlerindeki bir ticari bankada ödenmek üzere tanzim edilmiş olacaktır. Bono ve garanti İngiliz lisanında tabı veya litografla ihzar olunacak ve gerek şekil, gerekse metin itibariyle Eximbank tarafından tatmin edici görülecek ve mukavelenin bir cüz'ünü teşkil eden «A» Ekinin esaslı bir surette benzeri olacaktır.

VII. maddenin son paragrafı mucibince, resülmale mahsuben ödenmiş paralar mevcut bulunduğu takdirde, bunlar krediden fiilen yapılan avanslar tutarından tenzil edildikten sonra, bakiye şayet bono ana bedelinden daha az kalırsa, IX. madde uyarınca avansların verilmesi için tesbit edilen son tarihi takibeden doksan (90) gün zarfında eğer işletmeler talebederse, avanslar mecmuundan resülmal tediyeleyeri tenzil edildikten sonra, bakiye resülmal için tanzim edilmiş bir yeni bono mukabilinde, Eximbank bonoyu berayı tebdil işletmelere iade edecektir.

Bononun tebdili esnasında, Eximbankın iade ettiği bono için tebdil tarihine kadar tahakkuk edip henüz ödenmemiş bulunan bütün faizleri İşletmeler Eximbank'a tesviye edecektir. Eğer mezkûr doksan (90) gün zarfında İşletmeler bononun tebdili için talepte bulunmamış ise, Eximbank artan resülmal orijinal bononun son hulûl eden resülmal taksitine mahsubedecektir.

İşbu mukavele gereğince ısdar eylemiş olduğu her hangi bir bononun resülmalini, hiçbir ceza veya prime tâbi olmaksızın, dilediği zaman, vâdesinden evvel, kısmen veya tamamen ödemeye İşletmelerin hakkı olacak ve bu takdirde ödeme tarihine kadar tahakkuk ettirilecek resülmal faizini de birlikte tesviye edecektir. Bu gibi tediyeatın her biri bono resülmalinin vâdesi en son hulûl eden taksitiyle mahsubu yapılacaktır.

Bu mukavele gereğince İşletmeler için tahassul edecek borçlar veya bu gibi borçları tevsik eden bono veya bonoların hepsini veya bir kısmını, Eximbank'ın dilediği anda ve zaman zaman satma, devir, ciro ve üzerinde ortaklık tesis etme, veya teknilini veya bir kısmını elden çıkarabilme hakkına sahip olacağı kabul edilmiştir.

Madde — III.

Bu mukavelede derpiş olunan avanslardan dolayı İşletmelerin Eximbank'a olan borcunun resülmal ve faizini mukavele şartlarına göre, vâdesi geldikçe, ödemeyi Türkiye kayıtsız ve şartsız olarak garanti eder ve bu kefalet Türkiye'nin tam hüsnüniyet ve itibarını tazammun eder.

Madde — IV.

Bonoların tebdili

IX. madde gereğince, avans itası için tâyin olunan son tarihi mütaakıp veya kredinin tamamen te-diyesi tarihinden sonra, bunlardan hangisi daha evvel vâkı ise, Eximbank dilediği zaman yapacağı ta-lep üzerine, Eximbank'a ita eylemiş bulunduğu bono resülmalinin henüz ödenmemiş kısmına tekabül etmek ve fazla veya eksik faiz tahakkukunu tevliid veya faizin ödenmesini tâcil veya tehir ettirmeyecek surette tarih taşıyacak yeni bono veya bonoları İşletmeler ihzar ederek Eximbanka tevdi edecek-tir. Mezkûr bono veya bonolar Eximbankın talebedeceği kıymet vahitlerine (denominations) göre tertibedilecek ve, yine Eximbank isterse, bu suretle iade olunan bono veya bonoların ihtivaettiği re-sülmal taksitlerinin tamamı veya bir kısmı yerine, veya iade edilen eşit vâdeli her hangi iki veya da-ha fazla adedde bononun her biri yerine ayrı ayrı yeni bono veya bonolar ikame olunacaktır. Bu şe-kilde çıkarılacak her yeni bono mukavelenin II. maddesindeki icaplara uygun olacak, şekil itibariyle de, IV. maddesindeki kayıtlara göre Eximbank'ın talebedeceği tadilât hariç, mukavelenin bir cüz'ünü teşkil eden (A eki) nin esaslı bir benzeri olacaktır.

Madde — V.

Müşavir mühendis ve proje plânları

İşbu mukavelenin mevzuunu teşkil eden kredinin istimalinden evvel ve istimal şartlarına ilâveten İşletmeler aşağıdaki hususları, şekil ve muhteva itibariyle şayanı kabul olmak kaydı ile, Eximbank'a tevsiik edecektir :

(a) Projenin tahakkuku için lüzum görülen makina ve teçhizatın Amerika'dan mubayaasına ait programın tatbikinde İşletmelere yardım ve tavsiyelerde bulunmak ve mezkûr mubayaa programını umumi proje plânları ile koordine için İşletmelerin, Eximbank'ı tatmin edecek şekilde, bir Amerikan Müşavir Mühendislik firmasını istihdam etmek üzere bir anlaşma akdetmiş olduğunu ve,

(b) Yukarda (a) fıkrasında mevzuubahis müşavir mühendislik firmasının tasdik veya tasvibini taşıyan projenin şümüllü plânları, inşaat terminleri ve maliyet tahminlerinin ibrazı.

«b» fıkrasında zikrolunan plânlar, terminler ve maliyet tahminlerinin Eximbank'ça tasvibini mütaakıp, sözü geçen makina, teçhizat ve teknik hizmetlerin Birleşik Devletler dolârı ile aşağıdaki şe-kilde finansmanı mümkün olabilecektir. Tasvipten sonra, Eximbank'ın yazılı müsaadesini istihsal etmeden, İşletmeler bu plânlarda, terminlerde ve tahminlerde hiçbir esaslı tadil yapamayacaktır.

Madde — VI.

Döner fon

Kredinin ilk kullanılışından evvel yerine getirilmesi icabeden şartların tahakkukunu mütaakıp, İşletmelerin talebedeceği meblâğı Eximbank yüz bin dolârın (\$ 100 000) muzaafı olmak ve bir mil-yon dolârı (\$ 1 000 000) aşmamak üzere İşletmelere avans olarak öder. Bu avans Eximbank tarafın-dan İşletmelerin tâyin ve Eximbank'ın tasvibettiği Birleşik Devletlerde bir ticari bankaya yatırılır ve bundan böyle Döner Fon diye ifade olunacak fonu teşkil eder. Bu suretle ihdas olunan fon VII. madde uyarınca muhtelif zamanlarda ikmal edilecek olup, işletmeler tarafından munhasıran proje ile ilgili ve Birleşik Devletler dolârı ile usulü veçhile yapılacak sarfiyatın karşılanmasında kullanılacaktır.

Madde — VII.

Döner fonun ikmali

VI. maddede zikrolunan avansın Eximbank tarafından itasından sonra, proje ile ilgili olarak mütaakıben yapılacak sarfiyat için lüzumlu Birleşik Devletler dolârını teminen döner fonun ikmali

gerekeceğinden, aşağıdaki vesaikin gerek şekil, gerekse muhtevası itibariyle kendisini tatmin edecek surette ibrazında Eximbank döner fona yeni avanslar ilâve edecektir :

(a) Yüz bin dolârdan (\$ 100 000) az olmamak ve aşağıda (b) fıkrasında lüzum gösterilen müfredatlı sarfiyat cetveli yekûnunu aşmıyacak bir avansın tediyesi için işletmelerin salâhiyettar bir mümessili tarafından imzalı bir talepname.

(b) Proje ile ilgili olarak İşletmelerin döner fondan Amerika dolârı ile icra eyledikleri ve evvelki cetvellerin hiçbirisine dâhil etmedikleri bilûmum kabule şayan sarfiyatı ihtiva eden ve işletmelerin salâhiyetli bir mümessili tarafından imza edilmiş bulunan, işbu mukavelede müfredatlı sarfiyat cetveli, diye ifade edilen, bir cetvelin tevdi. Bu gibi sarfiyatın her kalemi için müfredatlı sarfiyat cetvelinde, sarf tarihi, ne için sarf edildiği, tutarı ve satıcının isim ve adresi zikredilecek, ve tutarının alındığını nâtik şerhi ihtiva eden faturalar ile Eximbank'ın mâkul olarak talebedeceği sair vesaik bu cetvele eklenmiş bulunacaktır.

(c) Aşağıdaki hususları teyiden, işletmelerin salâhiyetli bir mümessili tarafından imza edilmiş bir tasdikname :

(1) Müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen bilûmum sarfiyatın proje ile ilgili olarak yapıldığı; (2) Müfredatlı sarfiyat cetveline dercedilmiş olan kalemler için yalnız kayıtlı bedellerin ödendiği ve bu bedellere, karşılığı malzemenin mubayaasında yapılmış veya yapılacak olan her türlü tenzilât ve sair şekilde para iadelerinin de dâhil bulunduğu; (3) Sarf olunan paraların karşılığı bilûmum makina, teçhizat ve hizmetlerin Birleşik Devletlerden tedarik edildikleri veya Birleşik Devletler menşeli oldukları; (4) XIII. madde hükümlerinin kaldırılmış bulunduğu veya ilerde kaldırılması halinde, bu sarfiyatın yapıldığı bilûmum makina ve teçhizatın mezkûr madde tasrih edildiği şekilde nakledilmiş bulunduğu veya nakledileceği.

(d) Müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen hizmetler veya makina ve teçhizatı temin edecek her mütaahhit tarafından, tedarik edilecek kalem veya kalemlerin Amerika Birleşik Devletler malulü veya menşeli olduğunu ve tasdiknamede tasrih edilenler haricinde mezkûr malzeme veya malzemelerin satışı ile ilgili olarak veya satış mukavelesini elde etmek için her hangi bir kimse veya diğer bir teşekküle (müteahhidin nizami ve devamlı olarak istihdam ettiği müdür, memur ve müstahdemînin ücretleri haricinde) her hangi bir tenzilât, komisyon, ücret, verilmediğini veya tediye edilmediğini ve verilmesi veya tediye hususunda bir anlaşmaya varılmadığını veya verdirilmediği veya tediye ettirilmediğini bildirir bir vesika.

(e) Eximbank'ın zaman zaman mâkul olarak istiyebileceği ilâve vesaik ve malûmat.

Bu maddenin (a) fıkrası hükümlerine rağmen, VII. maddeye göre İşletmeler tarafından talebölünacak nihai avans şu miktarlardan en az olanını aşmaması şartıyla, her hangi bir miktarda olabilir. (1) Talebin istinadettiği Müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen sarfiyatın mecmuu, veya (2) o esnada henüz tesviye edilmemiş bulunan her hangi bir taahhüt bakiyesini de nazarı dikkate almak suretiyle, bu mukavelenin VIII. maddesi mucibince Eximbank tarafından ita olunan krediden İşletmeler tarafından sarf edilmemiş bulunan miktarı.

Anlaşma gereğince verilecek son avans tarihini mütaakıp doksan (90) gün içerisinde İşletmeler bu maddenin (b) fıkrasında belirtilen ve döner fondan, proje ile ilgili olarak İşletmeler tarafından Amerika Birleşik Devletler dolârı olarak yapılan ve daha evvelki müfredatlı sarfiyat cetvellerinin hiçbirinde gösterilmeyen bütün masraflar için bir müfredatlı sarfiyat cetvelini, (c) ve (d) fıkraları gereğince istenilen takdiknameleri Eximbank'a tevdi edecektir. Bu tarzda bildirilen masraflar ile daha evvelki müfredatlı sarfiyat cetvelinde gösterilen masraflar yekûnu, döner fonu tesis etmek veya karşılamak üzere yatırılmış olan avanslar yekûnuna eşit olmazsa, İşletmeler fark kadar bir meblâğı, icabeden faizi ile birlikte, derhal Eximbank'a ödiyecek ve bu muamele anlaşmanın II. maddesinde belirtilen bonoların peşin ödenmesi hükümlerine tâbi olacaktır.

Akreditifler

Kredinin ilk kullanılmasına takaddüm eden bütün şartların yerine getirilmesini mütaakıp, tasvib edilen proje ile ilgili olarak Amerika Birleşik Devletleri dolâri ile yapılan masrafların işbu Anlaşma gereğince finansmanı gayesiyle İşletmelerin isteği üzerine bir Amerikan ticarî bankasında açılan akreditiften lehtara yapılan ödemeleri karşılama için mezkûr bankaya avans verilmesi veya masraflarını iade etmesi hususunda İşletmeler Eximbank'tan taahhütname vermesini talebetmek suretiyle krediden zaman zaman istifade edebilir. Eximbank bu gibi taahhütname, şekil ve muhtevası itibariyle sayanı kabul bulacağı aşağıdaki vesaikin tevdiini mütaakıp verir.

(a) İşletmelerin salâhiyetli bir mümessili tarafından imza edilen ve arzu edilen akreditif ile mubayaası finanse edilecek kalem veya kalemleri gösterir ve bununla ilgili olarak Eximbank'a yukarda belirtilen taahhütnameyi vermeye yetkili kılan bir talepname. Böyle bir talepname (1) bu kalem veya kalemlere ait mubayaanın Projeye ait masraflardan olduğunu, (2) bu kalem veya kalemlerin Amerika Birleşik Devletleri mamulü veya menşeli olduğunu; (3) mezkûr akreditifle yapılacak ödemeleri tevsikan ibraz edilecek faturalarda nazarı dikkate alınacak varsa iskonto her türlü tenzilât ve ödemeler hariç, İşletmelerin bu gibi kalem veya kalemlerin mubayaası ile alâkalı olarak her hangi bir iskonto, tenzilât ve sair her hangi bir para almadığını ve almayı kabul etmediğini tasdik edecektir.

(b) Tarih ve imza hariç her bakımdan noksansız Eximbank hilâfına muvafakat etmedikçe en geç 30 Kasım 1962 de hitam bulacak teklif edilen akreditiften üç (3) suret. Mezkûr akreditif, kalem veya kalemleri verecek mütaahhidin Anlaşmanın Madde VII. (d) fıkrasındaki hükümlere uygun tasdiknameyi Eximbank'a ibraz etmesinin icabettiği şartını ihtiva edecektir.

(c) Daha önce ibraz edilmemişse, alâkalı siparişin veya satın mukavelesinin bir nüshası.

(d) Eximbank'ın yukardaki hususlarla ilgili ve makûl olarak istiyeyeceği diğer munzam vesaik ve malûmat.

Muteber kaldığı müddetçe bu gibi taahhütlerin akreditif esas meblâğına eşit olmak üzere işbu Anlaşma gereğince açtırılmış olan kredi fonlarına ait rüçhanlı bir mubayaa taahhüdünü teşkil edeceği; Anlaşmanın VI. ve VII. maddelerine uygun olarak verilen avanslar toplamı yekûnunun hiçbir suretle Anlaşmanın I. maddesinde tasrih edilen kredi serisi meblâğını tecavüz edemeyeceği; bu gibi taahhütname gereğince Eximbankın Amerika Birleşik Devletlerinde ticari bir bankaya yapacağı ödemelerin bu kredi tahtında verilen avansları meydana getireceği; işbu Anlaşma mucibince taahhütname vermek ve ödemelerde bulunmak suretiyle Eximbankın, mezkûr Amerika Birleşik Devletlerinde bir ticari bankaya böyle bir akreditif açma veya kredi tahtında yapacağı ödemede göstereceği ihmal veya her hangi bir fiilinden dolayı hiçbir mesuliyet yüklenemeyeceği kabul edilmiştir.

Bu krediye göre yukarda izah edildiği ve hile verilecek avanslar (1) Amerikan ticari bankasına ödemenin yapıldığı veya (2) böyle bir tediye iade suretiyle ifa edilmişse akreditif lehtarına Amerika Birleşik Devletleri ticari bankasının ilgili ödeme yapıldığı tarihlerden hangisi erkense bu tarihten itibaren faiz tahakkuk ettirilecektir.

Madde — IX.

Krediden istifade imkânı, kredinin durdurulması ve iptali

Eximbank yazılı olarak hilâfına muvafakat etmedikçe, bu kredi tahtında, 31 Aralık 1962 tarihinden sonra avans vermeye veya şartlarına göre 30 Kasım 1962 den sonra vâdesi hitam bulacak akreditifle ilgili taahhütname vermek mecbur tutulamaz.

Mukabil tarafa yazılı olarak bildirmek suretiyle işletmeler veya Eximbank'ın bu kredinin henüz kullanılmıyan kısmını dilediği zaman talik veya iptal etme hakkına sahibolacağı kabul edilmiştir. Ancak bu durumda talik veya iptalin yürürlüğe gireceği tarihten evvel işletmeler tarafından mukaveleye bağlanmış mubayaalarla ilgili ve işbu Anlaşmanın ödeme şartlarına ve Anlaşmanın VII. maddesindeki hükümlere göre bu kredi tahtında İşletmelerin avanslar alma hakkını muhafaza etmesi;

Anlaşmanın VIII. maddesi hükümlerine uygun olarak açılan akreditiflerle ilgili bakiye taahhütname-lerin müteberliğine hâlel gelmemesi; ve ayrıca bu gibi talik veya iptalden evvel veya sonra verilen avanslara ait İşletmeler ve Eximbank'ın mükellefiyetlerinin bozulmaması şarttır.

Madde — X.

Tediyede kusur

Bu mukavele şartlarına göre ödenmesi gereken her hangi bir resümlal taksitinin veya tahakkuk eden faizinin veya yine mukavele uyarınca isdar edilen her hangi bir bononun zamanında ve tam olarak tesviyesinde kusur vâkı olduğu takdirde, Anlaşma hükümlerine göre verilen avans ve bonoların bilûmum resümlalleri ile, ödeme tarihine kadar tahakkuk edecek faiziyle birlikte, Eximbank dilediği takdirde ve Eximbank tarafından İşletmelere tebliğ edildiğinde, tesviyesi vacibolacak ve bu gibi bono hâmilleri verilmiş veya hâmilleri tarafından alınmış teminat varsa buna derhal el kona-bilecektir.

Madde — XI.

Raporlar v teftişler

1. Raporlar : Şekil, şümul ve muhteva bakımından Eximbank'ın tatminkâr bulacağı, işletmelerin tam salâhiyetli bir mümessilinin tasdikını havi veya böyle bir tasdikın ekleneceği, aşağıdaki raporları Eximbank'a tevdi etmeyi işletmeler kabul eder.

(a) Montaj faaliyet raporları : Bu anlaşma tarihinden itibaren ve finanse edilen teknil in-şaat işleri tamamen ikmal edilinceye kadar devam etmek üzere, her ay sonunda veya Eximbank'ın uygun bulacağı tarihlerde, işletmeler Eximbank'a evvelki ay içerisinde; proje işleri, teçhizatın temini, inşaat ihzar tesisleri, teçhizatın montajı, ön deneme veya işletmesinde kaydedilen terakkiyatı gösterir bir iş raporunu takdim edecektir. Bu raporlar, proje ile ilgili bütün yeni faaliyetler ve ihzar tesisleri hakkında tam bilgiyi ihtiva edecek ve muhtelif dövizlerle yapılan bütün masrafları gösterecektir. Raporlar bundan başka, Eximbank'a daha evvel orijinal olarak verilen veya bilâhara tadil ve tasdik edilen plân, maliyet tahmini inşaat ve işletme terminleriyle mukayeseleri de ihtiva edecek ve bunlara Eximbank'ın zaman zaman istiyeceği grafik, fotoğraf ve ilerlemelere ait diğer teferruat eklenecektir.

(b) Teknik işletme raporları : Anlaşma tarihinden başlamak ve anlaşma tahtında verilen her hangi bir bono ödenmemiş olarak kaldığı müddetçe devam etmek üzere, her üç aylık devreyi takibeden otuz (30) gün içerisinde veya Eximbank'ın münasip göreceği tarihlerde, Karabükteki Demir ve Çelik Fabrikaları ve Divriği'deki demir madeni ile ilişkisi olan İşletmelerin, mü-tat imalât ve işletme raporlarının İngilizce bir tercümesi veya hulâsası ile İşletmelerin ücretle tuttuğu müşavir mühendislik firmalarından her hangi birinin raporları ve maden işletmesi, demir ve çelik fabrika işletmeleri, hammaddeler maliyet masrafları, satışlar hakkında bilgi ve Eximbank'ın istiyeceği diğer malûmatı işletme Eximbank'a tevdi edecektir.

(c) Mali raporlar : İşbu Anlaşmanın taşıdığı tarihe ait İşletmelerin mali senesinde başlamak ve bu Anlaşma tahtında çıkarılacak bonoların sonuncusunun ödendiği malî seneye kadar devam etmek üzere, her malî yılın hitanından itibaren yüz seksen (180) gün zarfında, İşletmeler Eximbank'a, İşletmelerin mezkûr malî seneye ait Karabük'teki Demir - Çelik Fabrikaları ve Divriği'deki demir madeni ile ilgili yıllık bilâncolarının, kâr ve zarar hesaplarının birer nüshalarını tevdi edecektir.

2. Teftişler : Bu Anlaşma gereğince çıkarılacak her hangi bir bono ödenmemiş olarak kaldığı müddetçe Eximbank tâyin edeceği mümessil veya mümessillerle zaman zaman projenin mühendislik, inşaat, işletme hususlarını teftiş ve bununla ilgili bütün kayıt ve hesaplarını murakabe etme hakkına sahibolacaktır. Eximbank'ın bu gibi temsilcilerinden her hangi biri münasip zamanlarda proje ile ilgili her hangi bir müesseseye serbestçe girebilecek ve proje ile ilgili bütün plân, spesifi-

kasyon, kayıt ve hesapları serbestçe tetkik edebilecek ve bu hususta Türkiye'nin ve İşletmelerin memur, müstahdem ve organlarının tam bir iş birliği ve müzaheretine mazhar olacaktır.

Madde — XII.

Hususi beyan, teminat ve mukaveleler

(a) Kredinin ihdası ile ilgili hizmetlerde vazife alan Türkiye'nin veya İşletmelerin memur, müstahdem, mümessil, vekil veya müşavirlerinden hiçbirinin 25 Kasım 1959 (Eximbank'ın krediyi tasdik ettiği tarih) tarihinden bir sene evvelki bir müddetten beri Eximbank'a müdür, memur veya müstahdem olmadığını Türkiye ve İşletmeler beyan ve temin eder.

(b) Aşağıdaki durumlarla münasebettar gördüğü bütün hakikatler kendisine tamamiyle açıklandıktan sonra böyle bir istihdam için Eximbank yazılı olarak muvafakatini bildirmedikçe; ne Türkiye ne de İşletmeler; (1) Yukarda zikredilen tarihten bir sene evvelki bir müddet esnasında Eximbank'ta müdür, memur veya müstahdem olarak çalışmış; (2) Böyle bir istihdam fiili veya istihdamla ilgili Anlaşmanın cereyan ettiği sırada Eximbank'ta müdür, memur veya müstahdem olan bir şahsı 25 Kasım 1959 tarihini mütaakıp iki senelik bir müddet esnasında istihdam etmeyecek veya bu hususta bir Anlaşma yapmayacaktır.

(c) Türkiye ve İşletmeler, işbu kredinin açılması, işletilmesi ile ilgili olarak hiçbir hakiki veya hükmi şahsa (Türkiye'nin ve İşletmelerin asil veya devamlı memur ve müstahdeminin normal ücretleri haricinde) her hangi bir komisyon, ücret veya başka ödemede bulunmadığını, böyle bir ödemeyi taahhüdemediğini, veya ödenmesini sağlamadığını beyan ve temin ile bu mahiyette bir ödeme yapmayacağını, bu hususta bir taahhütte bulunmayacağını veya ödeme sağlamayacağını taahhüt ve beyan ederler.

Madde — XIII.

Deniz nakliyatı ve sigorta

Mubayaası bu Anlaşma tahtında finanse edilen ve Birleşik Devletlerden gemi ile ihracedilecek bülümüm makina ve teçhizat, Birleşik Devletler 73. Kongresinin 17 numaralı Kararı mucibince; ve mezkûr kararın müsaade ettiği değişiklikler haricinde, Birleşik Devletlere kayıtlı gemilerle nakledilecektir.

Bu Anlaşmaya göre finanse edilecek ve Türk limanlarına girecek Birleşik Devletler makina ve teçhizatının deniz ve transit kazalarına karşı sigorta edilmesi için ödenecek prim; ancak Birleşik Devletler dolârı ile ödenebilen ve Birleşik Devletler piyasasında muteber olan sigorta poliçelerine karşılık bu krediden finanse edilebileceklerdir.

Madde — XIV.

Rüçhan hakları, permiler ve lisanslar

Türkiye'nin satınalmayı ve bu Anlaşma tahtında finanse edilmesini arzu ettiği her hangi bir makina veya teçhizatın imal, istihsal, satınalma, satış, kiralama veya ihracı için Amerika Birleşik Devletlerinin mer'i veya âtide kabul edeceği kanunlar, veya Birleşik Devletlerin her hangi bir teşkilâtı veya dairesinin mer'i veya âtide vaz'edeceği kaide ve nizamların gerektirdiği rüçhan hakkı, tahsis, permi veya lisansın her hangi bir Amerika Birleşik Devletleri teşkilât veya devairinden istihsalı hususunda Eximbank hiçbir mükellefiyet ve mesuliyet kabul etmez ve etmeyecektir.

Madde — XV.

Masraflar

Bu Anlaşma gereğince Eximbank'a tevdi edilecek bütün bonolar, beyannameler, raporlar, tasdik-

nameler, mütalâalar diğer vesaik veya malûmat Eximbank'a bir masraf tahmil edilmeksizin verilecektir. Bu Anlaşma tahtında çıkaracağı bonolara ait mütalebe ve haklarını takip, müdafaa veya muhafaza etmek için Eximbank tarafından ihtiyar edilecek bütün masraflar ve mâkul mahkeme masrafları dâhil, Eximbank'ın bu kredinin yürütülmesi ile ilgili olarak yaptığı bütün masrafları Eximbank'ın talebi üzerine İşletmeler kendisine ödiyecektir.

Madde — XVI.

Vergiler

* Türkiye veya Türkiye'nin siyasi veya vergi tahsil etmeye salâhiyetli bir teşkilâtı tarafından senet veya hâmiline; cari veya âtide cari olabilecek vergi, rûsum, harc veya diğer mükellefiyetlerin tahmilî veya tarhı dolayısıyla bu Anlaşma tahtında çıkarılacak her hangi bir bononun resûlmali ve faizi bir indirmeye tâbi tutulmaksızın ödenecektir.

Madde — XVII.

Hukuki mütalâa ve diğer vesaik

Kredinin ilk kullanılmasından evvel ve ilâve bir şart olarak, şekil ve mahiyet itibariyle Eximbank'ı tatmin edecek aşağıdaki vesaiki İşletmeler, Eximbank'a tevdi edecektir.

(a) Türkiye Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşaviri ile, eğer muvafık ise, İşletmelerin Başhukuk Müşaviri tarafından, Eximbank Başhukuk Müşavirinin veya onun intihabedeceği diğer bir hukuk Müşavirinin tatminkâr addedebileceği aşağıdaki hususlara ait mütalâa veya mütalâalar :

(1) İşbu mukavelenin imza ve tatbik mevkiine konması, düşünülen borçlanmaya girişilmesi, ve Anlaşma mucibince Eximbank'a tevdi edilecek bono veya bonoların tanzim ve itası için salâhiyet iktisabı zmnında İşletmelerin kanunun tâyin ettiği her türlü icapları yerine getirmiş olduğu hususunda;

(2) İşbu mukaveleyi imza ve tatbik ve Anlaşmada derpiş olunan kayıtsız ve şartsız garantiyi ita etmek üzere Türkiye'nin kendi kanunlarının lüzum gösterdiği bütün icapları yerine getirmiş olduğu hususunda;

(3) İşbu mukavelenin Türkiye ve İşletmeler namlarına usulüne uygun olarak akit ve ihtiva ettiği ahkâma göre mukavelenin her ikisini de ilzam eylediği hususunda;

(4) Mukavelenin II. maddesi mucibince ısdar edilecek bononun usulüne uygun olarak ihracedildiği ve Eximbank'a tevdi edildiği zaman, karşılığında tediye edilen avansların mecmuu ve tahakkuk eden faizlerle ile birlikte, Anlaşma hükümlerine göre, İşletmelerin kanuni ve ilzam edici vecibelerini teşkil edeceği hususunda; ve

(5) Mezkûr bono için Türkiye'nin vereceği garantinin, mukavele şartlarına göre kanuni olduğu ve Türkiye'yi ilzam edeceği hususunda.

Bu mütalâa veya mütalâalar; Anayasa ve diğer kanunlar ahkâmına, hususi kanunlara, kararnamelere, talimatnamelere, nizamnamelere ve Devlet idare organlarının koydukları mevzuata, vekâletnamelere ve ilgili sair evraka atıf olunmak suretiyle desteklenecek ve Eximbank'ın mâkul olarak talebedeceği mezkûr evraktan bâzılarının tasdikli birer kopyası da eklenecektir.

Madde — XVII.

Hukuki mütalâa ve diğer vesaik

Kredinin ilk kullanılmasından evvel ve ilâve bir şart olarak, şekil ve mahiyet itibariyle Eximbank'ı tatmin edecek aşağıdaki vesaiki İşletmeler, Eximbank'a tevdi edecektir.

(a) Türkiye Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşaviri ile, eğer muvafık ise, İşletmelerin Başhukuk Müşaviri tarafından, Eximbank Başhukuk Müşavirinin veya onun intihabedeceği diğer bir hukuk müşavirinin tatminkâr addedebileceği aşağıdaki hususlara ait mütalâa veya mütalâalar :

(1) İşbu mukavelemin imza ve tatbik mevkiine konması, düşünülen borçlanmaya girişilmesi, ve anlaşma mucibince Eximbank'a tevdi edilecek bono veya bonoların tanzim ve itası için salâhiyet iktisabı zmnında İşletmelerin kanunun tâyin ettiği her türlü icapları yerine getirmiş olduğu hususunda;

(2) İşbu mukaveleyi imza ve tatbik ve anlaşmada derpiş olunan kayıtsız ve şartsız garantiyi ita etmek üzere Türkiye'nin kendi kanunlarının hücum gösterdiği bütün icapları yerine getirmiş olduğu hususunda;

(3) İşbu mukavelemin Türkiye ve İşletmeler namlarına usulüne uygun olarak akit ve ihtiva ettiği ahkâma göre mukavelemin her ikisini de ilzam eylediği hususunda;

(4) Mukavelemin II. maddesi mucibince isdar edilecek bononun usulüne uygun olarak ihracedildiği ve Eximbank'a tevdi edildiği zaman, karşılığında tediye edilen avansların mecmuu ve tahakkuk eden faizlerle birlikte, anlaşma hükümlerine göre, İşletmelerin kanuni ve ilzam edici vecibelerini teşkil edeceği hususunda; ve

(5) Mezkûr bono için Türkiye'nin vereceği garantinin, mukavele şartlarına göre kanuni olduğu ve Türkiye'yi ilzam edeceği hususunda.

Bu mütalâa veya mütalâalar; anayasa ve diğer kanunlar ahkâmına, hususi kanunlara, kararnameler, talimatnamelere, nizamnamelere ve Devlet idare organlarının koydukları mevzuata, vekâletnamelere ve ilgili sair evraka atıf olunmak suretiyle desteklenecek ve Eximbank'ın mâkul olarak talebedeceği mezkûr evraktan bâzılarının tasdikli birer kopyası da eklenecektir.

Şahit

Türkiye Cumhuriyeti adına
Ehrem Alican

Şahit

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri U. Md. adına
Çevat Süberk . *D. Kalabalık*

Export - Import Bank of Washington adına
Samuel C. Wangl

Umum Müdür
Export - Import Bankası adına
tasdik eden
Edward S. Conger
Sekreter

TÜRKİYE DEMİR VE ÇELİK İŞLETMELERİ UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

B O N O

No. , 19 . . .
\$

Kıymeti tahsil edilmiş olmakla, işbu bonoda İşletmeler diye ifade edilecek olan Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü tarafından, ilk taksiti Dolâr (\$) olup vâdesi 15 Haziran, 1963 tarihinde, bakiyesi beheri Dolâr (\$) olmak üzere altışar ay aralı taksitlerle Export - Import Bank of Washington'a veya emrû havalesine, da, resülmal meblâğını teşkil eden Dolâr (\$) yirmi üç (23) altışar aylık taksitler halinde ve Amerika Birleşik Devletleri kanunî parası ile ödenecek, ve bono tarihinden sonra, her yılın 15 Haziran ve 15 Aralık tarihlerinde işbu bononun ödenmemiş resülmal bakiyesi üzerinden, aynı cins para ile, vâdelerinde, senevi yüzde 5 ve üç çeyrek (5, 3/5 %) faiz tesviye edilecektir. Faizler 365 gün faktörü kullanılarak fiilî gün üzerinden hesaplanacaktır.

İşbu bononun resülmali ve buna ait faizleri, Türkiye Cumhuriyetinin veya onun siyasi organları veya vergi daireleri tarafından bu meblâğ veya bu bonoya veya hâmiline tathik edilebilecek mevcut veya âtide vâzolunacak vergi, rüsum, harc ve sair masraflar tenzil edilmeksizin ödenecektir.

İşletmeler işbu bononun resülmalini kısmen veya tamamen, dileğiği zaman veya zamanlarda, hiçbir ceza veya prime tâbi olmaksızın, vâdesinden evvel ödiyebilecektir. Bu takdirde fiilî ödeme tarihine kadar tahakkuk edecek faizi de, bu suretle iade ettiği resülmal ile birlikte tesviye edecektir. Bu şekilde vâdesinden evvel yapılacak ödeme, bononun bakiye resülmal taksitlerine vâde tarihlerine göre ters sıra takibetmek suretiyle masubedilir.

İşbu bononun her hangi bir resülmal taksiti veya faizi zamanında ve tam olarak ödenmediği takdirde, bononun resülmalinin tümü ve ödeme tarihine kadar olan faiziyle birlikte, hâmilî arzu ve talebederse, derhal vacibütediye olur.

Hâmilinin işbu bononun kendisine bahşettiği haklardan her hangi birisini her hangi bir halde kullanmamış olması, o hal için veya mütaakıp hallerde bu haklarından tamamen sarfınazar etmiş sayılmıyacaktır.

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri
Umum Müdürlüğü

İmza
Üvanı

GARANTİ

Bedeli ahiz ve kabzolunan işbu bononun muhtevası olan resülmal ve faizini, vâdesinin hulûlünde, kabul olunan şartlar dairesinde ödemeyi Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti namına Türkiye Cumhuriyeti Maliye Vekâleti, Türkiye'nin ahde sadakat ve malî itibarını karşılık göstermek suretiyle tekefül ve taahhüdeder. Aynı zamanda ve bu maksatla, bono hâmilini işbu bononun keşidesine karşı her ne şekil ve surette olursa olsun takibat, mutalebat ve protestoda bulunmak, kanuni haklarını kullanmak veya kanuni tedbirler almak mecburiyet ve vacibelerinden ibra ve işbu bono müddetinin temdidine veya bononun teedidine işbu vesika ile muvaffakat eder.

Maliye Bakanı

Hazine Umum Müdürü